

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На правах рукопису

Г Е Р И Ч
Володимир Петрович

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС
ПРИКОРДОННОГО РАЙОНУ В УМОВАХ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Спеціальність: 08.10.02 -Територіальні системи та комплекси

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

ЛЬВІВ -1997

Дисертацією є рукопис.

ЛННБ України ім.В.Стефаника

00752475 (U)

Робота виконана в Інституті регіональних досліджень НАН України.

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор
БЕЛЕНЬКИЙ П.Ю.

Науковий консультант - кандидат економічних наук
МІКУЛА Н.А.

Офіційні опоненти : доктор економічних наук
МАЛЬСЬКИЙ М.З.
кандидат економічних наук, доцент
МОКІЙ А.І.

Провідна установа - Науково-дослідний економічний інститут
Міністерства економіки України

Захист відбудеться "10" серпня 1997 р. о 11 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д.04.10.01 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук в Інституті регіональних досліджень НАН України за адресою: 290026, м.Львів, вул. Козельницька,4.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту регіональних досліджень НАН України.

Автореферат розіслано 25 " квітня 1997р.

Вчений секретар спеціалізованої
вченої ради, кандидат економічних наук

Жовтанецький В.І.

1. Загальна характеристика роботи

1.1. Актуальність дослідження. Входження України у європейську систему господарювання вимагає вивчення і узагальнення шляхів і методів світових інтеграційних процесів, серед яких важлива роль відводиться регіональній інтеграції, в т.ч. транскордонному співробітництву. Для України, яка має найдовші кордони серед європейських країн, а з 25 областей - 19 прикордонні, це має велике значення. Цю специфіку необхідно враховувати при формуванні державної регіональної політики і стратегії зовнішньоекономічних зв'язків, які до сьогоднішнього дня в уряді не визначені остаточно.

Аналіз реалізації міжрегіональних угод, підписаних областями України з регіонами інших держав, в т.ч. прикордонної співпраці, показав, що в більшості випадків спільні проекти здійснюються між окремими суб'єктами в рамках міждержавних угод, під патронажем держави, а підписання міжрегіональних угод великого впливу не має.

Це пояснюється труднощами процесу становлення суверенної держави, а також тим, що вихід регіонів на зовнішній ринок вимагає крім відповідної законодавчої бази, *передачі частини повноважень з центру територіальним органам влади, наявності підготовлених кадрів та функціонування ефективного організаційно-фінансового механізму здійснення міжрегіональної співпраці в інтересах країни і регіонів.*

Отже формування регіональної зовнішньоекономічної політики, насамперед, для прикордонних територій, потребує вивчення та розробки теоретико-методичних засад обґрунтування практичних шляхів розгортання більш активної участі регіонів в зовнішньоекономічній політиці держави, розширення їх повноважень в організації та розвитку цієї діяльності, що дасть можливість ефективніше використовувати ресурси територій і в цілому сприятиме підвищенню рівня соціально-економічного життя населення.

Для вітчизняної науки дослідження проблем функціонування господарського комплексу прикордонних територій в різних аспектах практично тільки починається. Але інтерес до них зростає і стимулюється зарубіжними вченими сусідніх територій, що вже відчули настійну потребу в необхідності наукової підтримки вирішення конкретних проблем регіонів. В багатьох науково-практичних дослідженнях зарубіжних вчених даються рекомендації щодо організації системи господарювання в прикордонних регіонах, співпраці з сусідніми територіями, спільних організаційно-фінансових структур різних держав.

В Україні процес інтеграції на регіональному рівні одночасно досліджується і реалізується в конкретних проектах. Можливо тому ми не можемо адаптувати відпрацьовані світові механізми в українську економіку і законодавчу базу, дещо недооцінюємо діяльність сформованих у нас євро регіонів.

В працях П.Беленького, С.Будкіна, М.Долішнього, Г.Ємця, М.Мальського, А.Мокія, Н.Мікули, О.Онїщенко, В.Пили, С.Писаренко, Ю.Туниці, В.Трегобчука, О.Чмир, І.Чучки, А.Юзефовича і ін. розглядаються окремі напрямки досліджень процесів функціонування господарського комплексу прикордонних територій та транскордонного співробітництва. Однак можна сказати про явну недостатність розробки цих проблем в нашій науці, а отже актуальність обраної дисертантом тематики не викликає сумніву.

1.2. Мета і основні завдання наукового дослідження. *Метою* дисертації є розробка науково-методичних положень з розвитку організаційно-економічного механізму функціонування господарського комплексу прикордонного району в умовах міжрегіональної інтеграції на базі формування спеціальних економічних зон.

Основними завданнями наукового дослідження були:

- системний аналіз світового досвіду функціонування господарського комплексу прикордонної території;
- аналіз практики міжнародного економіко-правового механізму міжрегіонального та транскордонного співробітництва, їх основні організаційні форми;
- формулювання основних принципів побудови організаційно-економічного механізму господарювання прикордонного району в умовах переходу до ринкової економіки;
- аналіз проблем міжрегіонального співробітництва прикордонних областей України, та факторів, що впливають на його розвиток;
- розробка методичних рекомендацій з підвищення ефективності функціонування господарства прикордонної території в умовах міжрегіональної інтеграції і створення спеціальних економічних зон.

1.3. Предмет і об'єкт досліджень. *Предметом* досліджень є особливості функціонування господарського комплексу, які виникають в зв'язку з прикордонним розташуванням району та розвитком міжрегіональної інтеграції.

Об'єктом досліджень є господарський комплекс прикордонного району.

1.4. Методологія і методи дослідження. Теоретичними і методологічними засадами дослідження є сучасні теорії ринкової економіки, системний підхід, публікації вітчизняних та зарубіжних вчених з питань соціально-економічного розвитку прикордонних територій.

В роботі використано міжнародні законодавчі акти та закони України з питань зовнішньоекономічної політики, міжрегіонального та транскордонного співробітництва, формування спеціальних економічних зон.

1.5. Теоретична і практична цінність дослідження та його наукова новизна. Теоретична цінність дослідження полягає у тому, що його положення містять системний аналіз досвіду функціонування господарського комплексу прикордонного району, механізмів та організаційних структур ведення міжрегіональної співпраці і запропоновані основні шляхи адаптації територій України в світову систему господарювання. На основі узагальнень світового досвіду застосування механізму створення спеціальних економічних зон різних типів запропоновано концепцію формування державної регіональної політики в Україні, насамперед, в прикордонних районах.

Практична значимість роботи полягає в розробці методичних положень по створенню організаційно-економічного механізму функціонування господарського комплексу прикордонного району в умовах розвитку міжнародної регіональної інтеграції, на базі формування спеціальних економічних зон.

Наукова новизна досліджень полягає в наступних положеннях, що вносяться на захист:

- на основі аналізу світового досвіду транскордонного співробітництва та його організаційних форм, визначено основні напрямки розвитку міжрегіональної співпраці для умов України;

- обґрунтовано напрямки адаптації українського законодавства до європейських норм відповідно практики міжнародно-правових норм міжрегіональної співпраці;

- доведена ефективність розвитку інтеграційних процесів у прикордонних районах на базі розбудови прикордонної комунікаційної інфраструктури та входження в світову мережу транспортних коридорів;

- розроблена концепція формування державної політики України в прикордонних районах, яка враховує узагальнення світового досвіду створення спеціальних економічних зон (СЕЗ) різних типів;

- обґрунтована необхідність і підхід до розробки і виконання програм підготовки кадрів для роботи в умовах СЕЗ та проведення широкої рекламно-пропагандистської кампанії як важливих факторів реалізації проектів СЕЗ.

1.6. Апробація роботи та публікації. Результати досліджень доповідались на багатьох науково-практичних конференціях та семінарах, в т.ч. міжнародних; опубліковані в 6 статтях, матеріалах конференцій та нарад загальним обсягом 8.2 д.а., з них особисто автора 2.8 д.а.

За результатами досліджень були підготовлені пропозиції для проєкту Концепції зовнішньоекономічної політики Львівської області.

Матеріали досліджень передавалися Міністерству економіки та у Міжвідомчу комісію з розгляду і підготовки документів щодо створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні, а також Міністерству транспорту України та в обласну державну адміністрацію. Результати досліджень лягли в основу переструктуризації економіки району, формування транспортного коридору Балтія-Чорне море.

1.7. Обсяг та структура роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, списку використаної літератури та додатків загальним обсягом 187 стор. машинопису.

У першому розділі "Світовий досвід методичні основи міжрегіональної співпраці та її вплив на економіку прикордонного району" розглядаються правові та організаційно-економічні аспекти можливості здійснення міжрегіональної співпраці, що діють в світі, насамперед, в Європі, аналізуються організаційні інституції, що створюються для реалізації спільних проєктів та заходів, а також розглядаються міжнародні організації, основною проблематикою яких є вирішення проблем, що виникають на регіональному рівні. Обґрунтовується необхідність розвитку міжрегіональної, насамперед, транскордонної співпраці регіонів України, як один із важливих шляхів інтеграції держави в світову систему господарювання.

У другому розділі "Стан та результативність транскордонного співробітництва в Україні" аналізується правове середовище та існуючі організаційно-фінансові механізми здійснення транскордонного співробітництва прикордон-

ними територіями України, дається детальний аналіз розвитку транскордонного співробітництва України та Польщі. Виявлення проблем, що виникають в прикордонних районах пов'язаних з геополітичним розташуванням, дають можливість запропонувати механізм створення спеціальних економічних зон для прискореного вирішення проблем території в інтересах держави та регіону.

Третій розділ "Шляхи підвищення соціально-економічного рівня господарської системи прикордонного району в умовах СЕЗ" містить основні положення створення спеціальної економічної зони на території прикордонного району та окремі пріоритетні проекти, реалізація яких приведе до значного підвищення життєвого рівня населення регіону.

2. Основні положення дисертаційної роботи

2.1. Місце транскордонного співробітництва в системі зовнішніх відносин держави. Вхідження України у європейську систему господарювання вимагає також вивчення і узагальнення шляхів і методів світових інтеграційних процесів, серед яких важлива роль відводиться міжрегіональній інтеграції.

Сьогодні в Європі накопичений великий досвід міжрегіональної співпраці, основні положення якої і рекомендації необхідно використати в нашій державі. Тут регіони відіграють значну роль у формуванні політики загальноєвропейських інтересів, займають активну позицію щодо повноправного включення їх в процес прийняття рішень ЄС. Прикладом є активна міжрегіональна співпраця земель Німеччини, Австрії, кантонів Швейцарії та префектур Франції.

Співробітництво регіонів може стати тим важелем, який вже найближчим часом може допомогти покращенню економічної ситуації в Україні.

Найбільше міжрегіональна співпраця отримала розвиток у прикордонних районах, де визначалася категоріями "прикордонне", "транскордонне" співробітництво.

Транскордонне співробітництво - це специфічна сфера зовнішньо-економічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів діяльності, що здійснюються на регіональному рівні, і яка, охоплюючи всі загальні їхні форми, відрізняється необхідністю і можливостями більш активного їх використання, а також рядом особливостей, а саме - наявністю кордону і необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів і відповідно спільним вирішенням проблем екологічної безпеки, більш широким взаємним спілкуванням населення сусідніх держав і особистими зв'язками людей, значно вищим навантаженням на інфраструктуру (дороги, зв'язок, сферу обслуговування, склади).

Транскордонне співробітництво направлене на подолання негативних аспектів існування кордонів і наслідків, що виникли на прикордонних територіях через їх розміщення на національних окраїнах держав і має на меті покращення умов життя населення.

Різноманітність проблем і потенційних можливостей розвитку по обидві сторони кордону на просторах Європи призводить до того, що *транскордонне співробітництво стає неминучим, бо служить втіленню в життя принципів міжнародного права в чітко визначеному регіональному аспекті.*

2.2. Аналіз світового досвіду правових та організаційно-економічних заasad міжрегіональної співпраці. Дослідження виявили, що міжнародно-правове регулювання міжрегіональних в т.ч. транскордонних відносин базується на системі міжнародних угод та договорів.

Відповідно до завдань, що вирішуються в рамках міжрегіонального співробітництва, а також суб'єктів, що вступають у міжнародні відносини, можна виділити наступні рівні такого регулювання: **I. міжнародний, II. міждержавний, III. регіональний і IV. локальний.**

I. Суб'єктами, що займаються проблематикою міжрегіонального та прикордонного співробітництва на міжнародному рівні є, насамперед, Рада Європи, її органи, Комісія ЄС, Європейський інвестиційний банк та інші.

Основною метою їх діяльності є прагнення проводити єдину політику як політику загальноєвропейських інтересів шляхом розробки спільних правил записаних у міжнародних Конвенціях і Угодах до яких приєднуються окремі держави.

II. Оскільки транскордонне співробітництво відіграє провідну роль у міжрегіональній співпраці, то керуючись національними інтересами, в рамках міжнародних Угод та Конвенцій, кожна суверенна держава розробляє концепцію прикордонного співробітництва у відповідності до стратегії своєї зовнішньоекономічної політики.

III. Для вирішення проблем транскордонного співробітництва основними суб'єктами є органи самоврядування і місцевої державної адміністрації двох або більше сусідніх держав. Укладаючи між собою міжрегіональні угоди, вони намагаються створити сприятливі умови для використання всіх потенційних можливостей прискорення соціально-економічного розвитку своїх територій.

IV. На локальному рівні вирішуються конкретні задачі, які можуть бути реалізовані окремими суб'єктами у відповідності з їх власними інтересами згідно укладених контрактів. Таке співробітництво при сприятливих умовах швидко розвивається і приносить відчутні результати. Особливо це стосується малого і середнього бізнесу, який в значній мірі бере на себе вирішення проблеми забезпечення зайнятості населення.

Транскордонна співпраця проходить в різних формах в урядових комісіях, комісіях планування, а також в транскордонних євро регіонах. Відбувається це як на підставі вироблених домовленостей, так і при їх відсутності.

2.3. Міжнародні організаційні інституції міжрегіональної співпраці. Підписання угод про міжрегіональне в т.ч. транскордонне співробітництво реалізується в найпростішому варіанті за наступною схемою:

- створюється спільна комісія з представників всіх сторін, що визначає основні напрямки співробітництва на довгостроковий період та на строк до одного року;

- при необхідності по окремих напрямках співпраці створюються робочі групи з фахівців.

В своїй роботі спільна комісія і робочі групи можуть користуватися послугами експертів-консультантів. В цьому випадку виникає проблема додаткових коштів (в місцевих бюджетах більшості зарубіжних держав передбачені кошти

на міжрегіональну співпрацю). Це було однією з причин організації різноманітних міжнародних формувань- об'єднань, асоціацій, фондів тощо, що в свою чергу формували так звані єврорегіони.

Єврорегіони - це одна з організаційних форм транскордонних відносин, де у межах своєї компетенції та за згодою центральних державних органів - на базі спеціальних розширених повноважень на міжнародне співробітництво - місцеві органи влади прикордонних областей мають можливість розробляти спеціальні комплексні програми економічної, культурної та гуманітарної взаємодії, реалізувати конкретні транскордонні економічні проекти, вирішувати проблеми зайнятості, інфраструктури, екології.

Крім єврорегіонів як форми транскордонного співробітництва існують і інші, наприклад - *Угода вільної торгівлі між США і Мексикою*. В рамках цієї угоди були створені спеціальні промислові зони типу "макюладора", зі спеціальним режимом функціонування. Основною метою створення сектору "макюладора" було забезпечення зайнятості населення в прикордонних районах і залучення іноземних інвестицій, нових технологій насамперед для тих видів продукції, в виробництві яких використовується мексиканська сировина.

Для підтримки розвитку транскордонного співробітництва створюються також різноманітні громадські організації, спілки, фонди.

Серед них слід відмітити **Товариство Європейських Прикордонних Регіонів**.

В січні 1996 року розпочала роботу перша конференція з економічних проблем регіонів сходу та заходу Європи під егідою **Палати Регіонів Ради Європи**, яка має на меті інтенсифікувати економічний розвиток та розширення співробітництва для всіх регіонів Європи.

Конференція створила **Фундацію для економічного розвитку регіонів Європи**.

Робота Фундації направлена на підтримку зусиль різних суб'єктів економіки в регіонах по встановленню прямих ділових контактів зі своїми партнерами з інших регіонів. Вона працює не лише є підприємствами, неурядовими організаціями, а й з місцевими та регіональними органами влади.

Фундація тісно співпрацює з усіма регіонами Європи, **Палатою Регіонів Ради Європи, Комітетом Регіонів Європейського Союзу, Асамблеєю Європейських Регіонів**, іншими фундаціями, міжнародними організаціями та установами, які здійснюють свою діяльність у сфері регіонального економічного розвитку з метою забезпечення свого максимального впливу та запобігання дублювання виконавських функцій.

Фундація також встановлює зв'язки з Міжнародним фондом підприємництва в Женеві, Мережею Європейського центру підприємництва і інновацій, з Європалатами в Брюсселі, Фондом регіонального співробітництва в Будапешті, а також Конференцією для стабільної економіки в Москві ті ін.

В Європі також існує розвинута мережа Агентств регіонального розвитку, створених на різних правових засадах та формах власності. Велику участь в діяльності цих Агентств приймає держава, державні регіональні та місцеві органи влади.

На регіональні Агентства покладено завдання розробки, формування і

ведення Проблемного каталогу регіону, організації і координації реалізації інвестиційних проектів, організації роботи по рекламуванню регіону - випуску різноманітних каталогів, проспектів, бюлетнів і багато інших робіт.

2.4. Транскордонна співпраця- шлях інтеграції України в світову систему господарювання. Україна як незалежна європейська держава не може стояти осторонь від інтеграційних процесів, що проходять у світі, виявляє великий інтерес до розширення взаємовигідного співробітництва зі всіма країнами, в тому числі і з сусідніми східно- та центральноєвропейськими,

Стосовно членства України в Європейському Союзі, необхідно врахувати жорсткі вимоги щодо законодавства, економічного і соціально-політичного розвитку держав - потенційних учасників.

Україна знаходиться в останній третій групі за рівнем готовності інтеграції з ЄС, тому розвиток співпраці, враховуючи індивідуальні особливості і зацікавленості кожної країни, повинен пройти певні етапи. Робота в цьому напрямку вже почалася. В 1994р. було підписано і ратифіковано "Угоду про партнерство і співробітництво між європейськими співтовариствами , їх державами-членами і Україною".

Окрема глава в Угоді має назву "Транскордонні послуги між Співтовариством і Україною". Згідно статей цього розділу, Сторони, співпрацюючи з метою розвитку ринково орієнтованого сектору послуг в Україні, зобов'язуються відповідно до положень розділу, вжити необхідних заходів з метою поступового збільшення обсягу послуг, що надаються компаніями Співтовариства або України, створеними на території сторін.

Отже, необхідно підкреслити, що хоча стратегічною метою зовнішньої політики України є вступ в Європейський Союз, на даному етапі важливим є розвиток інших форм інтеграції і співробітництва нашої держави з європейською і світовою спільнотою, в тому числі транскордонне співробітництво, яке дасть змогу вирішити багато конкретних економічних і соціальних питань безпосередньо для прикордонних областей.

2.5. Аналіз стану транскордонного співробітництва в Україні. На сьогодні, коли в Україні формується своя національна економіка, розвиток її прикордонних регіонів стає вагомим чинником залучення країни до міжнародної економічної співпраці.

В даній роботі ми опираємося на поняття прикордонна область. Однак для реалізації конкретних проектів часто буває необхідно розглядати район як прикордонну територію. Як господарська одиниця район багато проектів реалізує самостійно, в рамках угод, підписаних державою та областю..

Кордони України неоднозначні по своїй прозорості і тому можна виділити серед них *зовнішні* (кордони колишнього СРСР) і *внутрішні* (кордони колишніх республік у складі СРСР).

Міжрегіональна співпраця для молоді держави - нова сфера діяльності, хоча західні області - Волинська, Львівська, Закарпатська, Чернівецька і ще Одеська мають найбільший досвід прикордонного співробітництва. Можливістю працювати з іноземними державами на регіональному рівні були побратимство міст, співпраця в галузі культури та прикордонна

торгівля, а в економічній співпраці відбувався лише обмін досвідом.

Однак, на даному етапі, при значному розвитку міжрегіональної та транскордонної співпраці областей України, на законодавчому рівні ці види діяльності не є визначеними.

Лише термін "прикордонна торгівля" згадується в Законі "Про зовнішньоекономічну діяльність" як можливий спеціальний режим торгівлі. (ст. 25) Ні в статті про види зовнішньоекономічної діяльності, ні в інших статтях Закону не згадується ні міжрегіональне, ні транскордонне співробітництво.

В 1973-1975 роках виникла форма співробітництва - прикордонна торгівля, спочатку на основі безпосередніх угод між обласними спілками споживчої кооперації України (облспоживспілки) і кооперативними організаціями Угорщини, Чехословаччини, Польщі та Румунії., а з 1980 р. і між органами державної торгівлі (облторгами) прикордонних областей цих країн. В умовах жорсткого дотримання принципу державної монополії зовнішньої торгівлі ці угоди дозволяли проводити більш гнучку торговельну політику, хоча сам механізм прикордонної торгівлі був дуже регламентованим. Наслідком цього були вкрай обмежені масштаби прикордонної торгівлі (0.1% загального рівня експортних поставок України).

З 90-х років з наданням права вести зовнішньоекономічну діяльність всім суб'єктам господарювання термін "прикордонна торгівля" в вище наведеному сенсі втратила своє значення. Що ж стосується спеціального режиму для прикордонної торгівлі - то фактично він не визначений жодним законодавчим актом України і ніде не застосовується.

Виходячи з того, яке значення регіональній співпраці надається в Європі, які можливості є в цій сфері, нашій державі необхідно переглянути своє ставлення до цього аспекту регіональної політики.

Розглядаючи перспективи соціально-економічного розвитку західних областей України, можна вказати на досить багато специфічних проблем, які не властиві центральним областям, або навіть областям з внутрішніми кордонами. Це насамперед:

- - проблеми, пов'язані з самим кордоном (обладнання переходів, будівництво житла, інфраструктурних об'єктів для обслуговуючого персоналу тощо);
- - проблеми комунікаційної інфраструктури (транспортні магістралі та їх обслуговування, аеропорти, вокзали, готелі, мотелі, автосервіс, заправочні станції, перевалочна складська мережа, зв'язок, сфера послуг, торгівля тощо), на які є значно більше навантаження;
- - проблеми торгівлі і торгової інфраструктури, коли основна маса товару на продаж поступає з-за кордону не оптовими поставками, а дрібно-гуртовими, з використанням інфраструктури сусідніх держав;
- - проблеми міграції кваліфікованої частини працюючих на "заробітки" в сусідні держави;
- - проблеми нелегальної міграції та загострення криміногенної обстановки;
- - проблеми, пов'язані з розташуванням значно більшої кількості військ в регіоні в минулому і в даний час (вивільнення військових містечок, деяких

військових інфраструктурних об'єктів і відповідно -необхідність вирішення проблем їх ефективного використання);

- - екологічні і природоохоронні проблеми, пов'язані з необхідністю об'єднання зусиль сусідніх держав для їх вирішення;
- - проблеми збереження історико-архітектурних цінностей, що знаходяться в західних областях України і мають світове значення.

В більшості країн світу прикордонним регіонам приділяється особлива увага з боку держави.

Низький розвиток соціальної інфраструктури в західних областях пояснюється станом розселення і розвитку міст. Закритий кордон призвів до того, що існувала територія із спецдозволом на в'їзд, який не стимулював розбудову комунікаційної інфраструктури, розвиток територій і розселення. З занепадом поселень деградувала і духовна культура - нищились пам'ятки історії і архітектури, відтік населення спричиняв деградацію господарства, сільських поселень і малих міст.

Враховуючи важкий стан економіки держави слід шукати варіанти залучення інвестицій шляхом використання всіх можливостей в рамках діючих законів, використовуючи геополітичне розташування західних областей і їх потенціал, а також можливості активної діяльності в законодавчих ініціативах.

Сьогодні спостерігається значний прогрес у співпраці сусідніх територій, а українсько-польській співпраці в економіці України відводиться значне місце. Слід зазначити, що формування правового середовища у міждержавних стосунках наших країн в основному завершено.

Співпраця налагоджується завдяки діяльності спільних виконавчих органів. Так, з 1996 року функціонує Комісія з питань прикордонної співпраці як робоча Комісія Польсько-Української міжурядової координаційної Ради з питань міжрегіональної співпраці.

Комісія займається за дорученням урядів обох держав конкретними проблемами на польсько-українському кордоні з тим, щоб своєчасно інформувати уряди про стан справ, визначити необхідні напрямки втручання центральних органів влади в вирішення проблем, координувати роботу місцевих органів.

Основними учасниками дружніх стосунків з Польщею є регіони, насамперед - прикордонні Львівська та Волинська області. Співпраця їх з воєводствами базується на укладених договорах про міжрегіональну співпрацю у відповідності до компетенції місцевих органів влади, керуючись положеннями основної Угоди між Урядами обох країн.

Найпершу міжрегіональну Угоду на рівні державних адміністрацій місцевих органів влади було підписано в 1991 року. Це була Угода про співпрацю прикордонних воєводств Республіки Польща та областей України, укладеною між Львівською, Волинською областями та Хелмським, Кросненським, Перемишльським і Замоїстським воєводствами. Потім були підписані угоди про співпрацю між Львівською областю та Ченстоховським і Замоїстським воєводствами тощо.

Подібні Угоди планується підписати і з іншими воєводствами: Кросненським, Перемишльським, Краківським тощо. Вони визначатимуть основні на-

прямки співпраці виходячи з можливостей і потреб регіонів. На розвиток домовленостей передбачається також і підписання погалузевих угод з метою вироблення конкретних планів заходів зі співпраці.

2.6. Міжнародні об'єднання. Розвитку міжрегіонального співробітництва сприяє спільна діяльність в рамках міждержавної асоціації "Карпатський Єврорегіон", "Єврорегіон Буг", Спілки "Прикордонного економічного розвитку "Карпати" тощо.

Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська області спільно з сусідніми територіями Угорщини, Польщі, Словаччини працюють в міжнародній асоціації "Карпатський Єврорегіон", що була створена в 1993 році.

Метою створення асоціації є організація та координація спільної діяльності, сприяння економічному, науковому, екологічному, культурному, спортивному, освітньому співробітництву, а також підтримка окремих проєктів щодо розвитку прикордонної інфраструктури прикордонних регіонів, сприяння контактам і співробітництву між міжнародними організаціями. Діяльність Карпатського Єврорегіону повністю відповідає принципам Європейської Рамкової Конвенції з транскордонного співробітництва між адміністративно-територіальними одиницями та органами влади.

На даному етапі функціонують чотири робочі комісії.

Фактично, ефективна діяльність єврорегіону ведеться коло двох років.

Для української частини великий вплив на розвиток прикордонних відносин має інерція місцевих органів влади, відсутність у них реальних повноважень для здійснення спільних регіональних інвестиційних проєктів, а також відсутність фінансування з боку держави та власних коштів на ці цілі.

В діяльності єврорегіону з української сторони найбільш активну участь приймає Закарпатська область. Довший період часу інші області лише приймали участь у засіданнях, недооцінюючи можливості "Карпатського Єврорегіону" в розвитку зв'язків з міжнародними регіональними інституціями, можливостями отримання від них консультативної та фінансової допомоги.

Стримуючим фактором є також розбіжності в митному, податковому та інших законодавствах країн-учасниць, відсутність фінансових органів, що спеціалізуються на веденні розрахунків між партнерами в національних валютах, видачі кредитів та займів для особливих прикордонних проєктів тощо.

Слід зауважити, що в Асоціації ще мало звертається увага на розвиток виробничої кооперації в прикордонних районах, хоча існуючі приклади вказують на високу ефективність цього виду діяльності. Особливо це стосується використання потужностей переробної промисловості, приладо- та машинобудівної тощо.

Однак, можна сказати, що період становлення завершився і почалася конкретна робота по реалізації спільних заходів.

Концепція "Єврорегіону Буг" виникла в результаті розробки програми соціально-економічного розвитку Люблінського воеводства.

В вересні 1995 року була підписана угода про створення Єврорегіону Буг, основними цілями якого є:

- - використання переваг географічного положення;

- - підвищення соціально-економічного розвитку;
- - охорони навколишнього середовища;
- - використання спільних надбань культури і співпраці для найкращого порозуміння між польським і українським народами.

Асоціація "Єврорегіон Буг" є консультативним координуючим органом, що ставить за мету сприяння міжнародному співробітництву в регіоні прикордонних адміністративних територій РП і України, природнім кордоном яких є річка Західний Буг. Асоціація була створена на пропозицію польської сторони у квітні 1992 року і скерована на багатогалузеву співпрацю з Україною та Беларуссю. Така співпраця стала можливою завдяки численним урядовим документам, що координують українсько-польські стосунки.

Асоціація спочатку обіймала з польської сторони воеводства Біло-Підліське, Хелмське, Люблінське, Тарнобжезьке і Кроснянське; Брестську область Беларусі та Волинську область України. У 1993 році у роботі Асоціації взяла участь і Львівська область. Підбір партнерів для співпраці обґрунтований географічною близькістю та численними господарськими, культурними та суспільно-історичними зв'язками.

Структури Єврорегіону Буг мають на меті не тільки створення умов для тісної співпраці сторін-учасниць, але й налагодження контактів з подібними структурами у Східній та Західній Європі (насамперед - Карпатським Єврорегіоном) з метою обміну досвідом та можливих спільних господарських заходів.

У листопаді 1994р. була заснована Спілка "Прикордонного економічного розвитку "Карпати" на базі організацій по сприянню розвитку підприємництва трьох держав - Угорщини, України, Словаччини. Спілка створила мережу агентств в прикордонних районах, видає часопис - Економічний огляд "Карпати".

Однак відсутність законодавчо-нормативної бази щодо створення міжнародних спільних угруповань прикордонних територій, ненадання повноважень місцевим органам управління по веденню самостійної господарської діяльності та інші моменти не дозволяють повноцінно використати геополітичний ресурс прикордонних регіонів.

Діяльність всіх транскордонних формувань поки що зводиться до взаємного обміну інформацією і підготовки кадрів, реалізації невеликих проектів. При всій важливості цих напрямків співпраці, необхідно було б створити умови для залучення і акумуляції капіталів на виконання великих інвестиційних транскордонних проектів, насамперед, для розбудови комунікаційної інфраструктури. Далі, ми розглянемо можливі механізми створення таких умов.

2.7. Співробітництво на внутрішніх кордонах України. З республікою Беларусь була підписана міжурядова Угода про вільну торгівлю, яка була затверджена Постановою КМУ від 27.04.93р., №303. Однак Верховна Рада Беларусі з відомих причин зволікала з ратифікацією цієї Угоди, і на сьогоднішній день це недоцільно в зв'язку з входженням Білорусії в Митний союз і необхідністю отримання нею таких прав від наднаціонального Виконавчого органу Митного союзу, якого поки що немає.

Між урядами України та Росії підписана Угода про співробітництво при-

кордонних областей України та Росії, яка направлена на інтенсифікацію торгових зв'язків Донецької, Луганської, Харківської, Сумської та Чернігівської областей. Сьогодні Росія відходить від централізованої торгівлі, що і нас зобов'язує переносити акцент на регіональний рівень співробітництва. Крім суб'єктів Федерації в Росії сьогодні створені вісім регіональних економічних угруповань, що займаються експортно-імпортною діяльністю. З боку наших регіонів необхідно активізувати свою діяльність, а для цього треба удосконалити правову базу та організаційні форми транскордонного співробітництва.

Південні області України формують так звану Чорноморську зону економічного співробітництва (ЧЕС). Хоча ЧЕС створено на рівні держави, основними суб'єктами співробітництва будуть прибережні території.

Конкретні заходи, що сприятимуть створенню передумов плідного співробітництва в рамках ЧЕС, направлені на використання механізмів створення спеціальних зон на прибережній території. Одним з найзначних проєктів, що передбачається реалізувати в рамках ЧЕС - це побудова транспортної магістралі навколо Чорного моря.

Однак велике значення мають двосторонні домовленості з сусідніми країнами Чорноморського басейну.

2.8. Формування СЕЗ- механізм державної регіональної політики в прикордонних районах. На відміну від загально прийнятого, в даному дослідженні створення СЕЗ розуміється як **механізм реалізації державної регіональної політики**, який за допомогою формування спеціального режиму дозволяє вирішувати конкретні проблеми економічного розвитку того чи іншого регіону в *означених сферах* діяльності.

В розробці використано поєднання "територіального" і "режимного" підходів створення зон, тобто, суб'єктам господарювання, що будуть працювати відповідно отриманих ліцензій у сфері *розбудови комунікаційної інфраструктури і сервісного облаштування транспортних магістралей, рекреаційно-туристичної та природоохоронної діяльності, виробництва експортно-орієнтованої та імпортозаміщаючої продукції, а також науково-виробничої діяльності в сільському господарстві* в межах визначених територій буде створений сприятливий економічний режим.

Зона створюється як комплексна, що поєднує в собі особливості експортної, зовнішньоторговельної, рекреаційно-туристичної, науково-виробничої та безмитної зон.

В розробці використано транзитне положення Львівської області, через яку проходить три з шести транспортних коридорів України (Постанова КМ № 1512 від 16.12.1996р.). Актуальність формування зон в прикордонних районах викликана підвищенням конкуренції по формуванню транспортних потоків через Беларусь та Росію.

В запропонованих проєктах діяльність зон передбачається здійснювати на основі принципів самофінансування, з частковою участю держави лише в фінансуванні заповідної діяльності та екологічних програм. Це означає, що в

основному всі необхідні ресурси повинні бути забезпечені самими учасниками реалізації проектів зони, в т.ч. іноземними, за рахунок внесених коштів або отриманих кредитів тощо.

Не передбачається втрат дохідної частини державного бюджету. Пільговий режим оподаткування вводиться переважно для новостворених суб'єктів господарювання, що не існують зараз, тобто більшість існуючих платників податків продовжуватимуть їх сплачувати як і раніше.

Реалізація великих проектів по розбудові комунікаційної інфраструктури створить значну кількість робочих місць, що підвищить життєвий рівень населення.

Управління в зонах передбачається шляхом створення відповідних об'єднань (наприклад, консорціумів) у формі відкритих акціонерних товариств зі змішаним капіталом.

Розробниками пакету документів по створенню зон передбачено можливість реалізації проектів без формування спеціального режиму функціонування, однак це занадто сповільнить терміни вводу об'єктів в експлуатацію і може привести до програшу в конкурентній боротьбі за залучення товаропотоків в Україну та розвитку третього сектору економіки- сектору послуг.

Слід відмітити, що формування декількох авто/інтерпортів на західному кордоні України не створюватиме внутрішньої конкуренції із-за передбаченої спеціалізації кожного переходу та порівнянної пропускну здатності пунктів перепуску з можливими обсягами перевезень.

2.9. Методичні основи створення спеціальної економічної зони в прикордонному районі. **Метою** створення СЕЗ є необхідність вирішення економічних, екологічних і соціальних проблем району за рахунок активізації участі місцевого населення, підприємств і організацій, виконавчої влади та іноземних інвесторів в господарській діяльності шляхом створення сприятливого законодавчого середовища.

Це передбачає поступову реструктуризацію економіки району в напрямку впровадження нових організаційних форм та сучасних технологій в сільське господарство, розвитку транспортної комунікаційної інфраструктури, створення системи рекреаційно-туристичних послуг, інтеграцію охорони заповідних територій у політику господарювання району, створення умов і надання додаткових можливостей для фінансової участі населення, вітчизняних та зарубіжних інвесторів в розвитку регіону.

СЕЗ "Жовква" створюється на умовах поетапного розвитку строком на 20 років, який може бути переглянутий Верховною Радою України не раніше ніж через 5 років.

При розробці програми реалізації проекту були враховані :-геополітичне положення, наявний науково-виробничий потенціал, комунікаційна інфраструктура, будівельні потужності, а також інші місцеві ресурси, висококваліфікований трудовий та рекреаційно - туристичний потенціал, можливості фінансування проекту місцевим населенням.

Функціонування зони передбачає реалізацію ряду пріоритетних програм

або проектів, що дадуть можливість досягнути мети створення СЕЗ, провести реструктуризацію економіки району, забезпечити зайнятість населення. (Табл.1)

Перелік основних програм і проектів, які необхідно реалізувати в СЕЗ

Таблиця 1

Сфери	Основні програми-проекти, які необхідно розробити і реалізувати в СЕЗ "Жовква"
Науково-виробничий агропромисловий комплекс	1.Льварство 2.Ріпак 3.Тваринництво 4.Насіння
Наукова і природоохоронна діяльність	Програма створення та розширення біосферного заповідника "Розточчя"; програма включення історико-архітектурного заповідника "Жовква" в світову скарбницю ЮНЕСКО.
Рекреаційно-туристична	Програма створення системи рекреаційно-туристичних послуг і сусуптніх виробництва; побудова готелю вищого розряду в історичній частині міста Жовкви, мала рекреація; екотуризм; сільський туризм.
Комунікаційна інфраструктура	ТНК "Франко-транс Рава-Руська", автопорт; митні ліцензійні склади, об'єкти сервісного обслуговування магістралей.
СЕЗ	Рекламно-пропагандиська кампанія СЕЗ "Жовква" Програма підготовки кадрів Навчальні і інформаційно-забезпечуючі програми

Координацією розробки і впровадження проектів буде займатися Агентство регіонального розвитку "Транс-тракт" - громадська організація створена зацікавленими суб'єктами господарювання, метою яких є підвищення соціально-економічного розвитку Жовківського району.

Концепція СЕЗ "Франко-Транс Рава-Руська" базується на таких основних принципах:

- виконання залізничних, автомобільних і комбінованих перевезень за принципом "від хати до хати";
- входження в міжнародні транспортні системи інтермодальних перевезень, особливо в міжпортовому транспортному сполученні і маршрутизації технологічного забезпечення виробників;
- об'єднання транспортних і складських функцій з комплексом інших послуг (багатофункціональність);
- використання найсучасніших досягнень логістики в транспортних технологічних процесах (пріоритет високих технологій).

Відсутність надійного безперервного транспортного сполучення між українсько-польськими портами Балтійського-Чорного морів стримує морських і океанських міжконтинентальних перевізників в формуванні обсягів вантажів для цього транспортного коридору. Це значно затримує, або взагалі не

здійснює торговельні пропозиції, що ліквідує не тільки обсяги перевезень, а і можливості зовнішньоекономічних зв'язків між країнами.

Для реалізації проекту з польської і української сторін кордону, в зоні залізниць (колії 1435/1520 мм) і митниць, потрібно переобладнати існуючі приміщення під митні склади, створити контейнерні і трейлерні термінали; використати спеціальний рухомий склад (вагони платформи) для перевезення вантажних автомобільних одиниць і напів- причепів (трейлерів), а також спеціальні трейлери з комбінованими автомобільно-залізничними колесами.

Це дозволить проводити зберігання і перевалку вантажів, надання складів в аренду, приміщень для виставочно-демонстраційної діяльності, а також послуг щодо доробки, сортування, пакетування, пакування товарів тощо, без сплати мита і митних зборів, або з їх відстроченням.

Передбачається, що на технологічних майданчиках будуть виконуватись операції по розвантаженню -завантаженню вагонів та автомобілів за схемами: "вагон-склад-автомобіль"; "вагон-автомобіль"; накопичення прибуваючих вантажів, збір партій та їх поділ; зберігання вантажів. На території СЕЗ можна буде отримати митні, юридичні, брокерські та транспортно-експедиційні послуги, банківське обслуговування та страхування, послуги з обслуговування водіїв автотранспорту, послуги внутрішнього та зовнішнього зв'язку, авто-сервіс.

Пріоритетним фактором при виборі місця розташування СЕЗ є можливість використання інфраструктури перевантажувальних дільниць польсько-українських залізниць в районі кордону.

АТ "Франко-транс Рава-Руська" створюється як транснаціональна акціонерна товариство відкритого типу.

Крім означеного товариства в сфері розбудови комунікаційної інфраструктури в СЕЗ можуть функціонувати і інші суб'єкти підприємництва згідно ліцензій, отриманих в консорціумі "Жовква".

Аналогічні заходи здійснюються в науково-виробничій сфері АПК, природоохоронній та рекреаційно-туристичній сферах.

Управління СЕЗ здійснюється Адміністрацією зони - консорціумом СЕЗ "Жовква", який формується як акціонерне товариство відкритого типу місцевими органами влади, зацікавленими державними структурами (міністерствами, відомствами), підприємствами і організаціями, що здійснюють в зоні господарську діяльність, в тому числі-іноземними. Організаційна структура консорціуму наведена на мал.1.

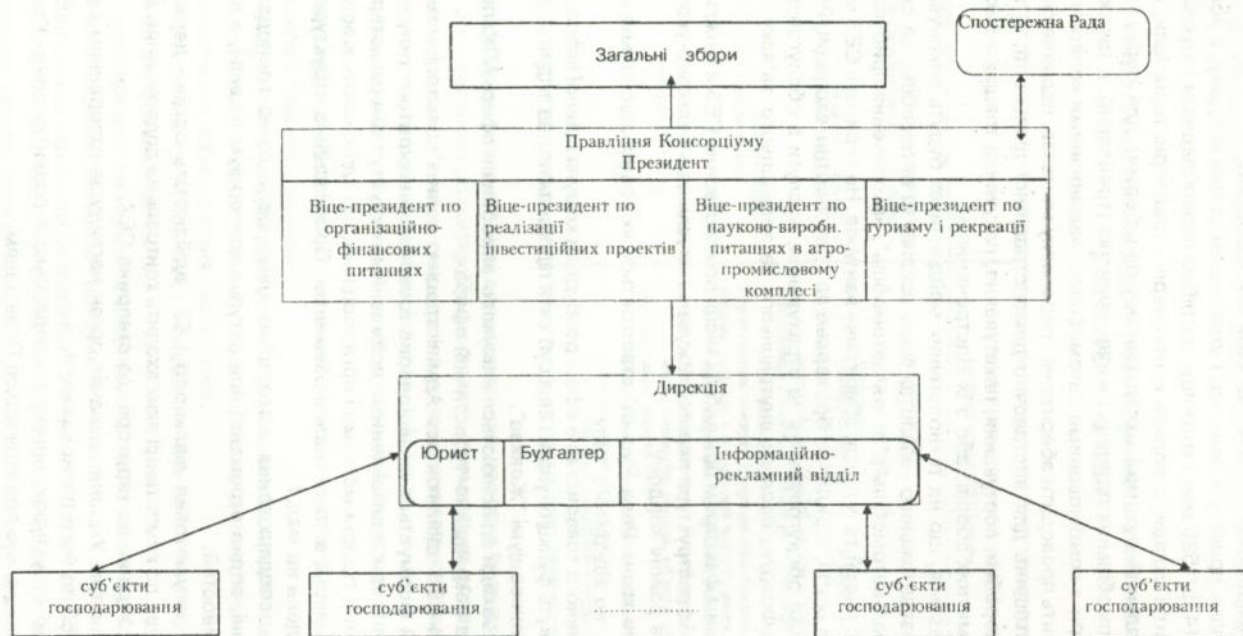
Суб'єкти господарювання самостійно здійснюють свою господарську діяльність в зоні, згідно отриманої при вступі в консорціум ліцензії, з врахуванням особливостей.

Державне регулювання діяльності СЕЗ здійснюють органи державної виконавчої влади, до компетенції яких входить контроль за додержанням вимог законодавства України на території, де створена СЕЗ.

Кабінет Міністрів України визначає орган нагляду за створенням і функціонуванням СЕЗ та його повноваження.

Виконавчою структурою органу господарського розвитку зони- Консорціуму- є її Дирекція, що призначається Правлінням.

В Спостережну Раду Консорціуму будуть входити представники зацікав-

Мал. 1. Організаційна структура Консорціуму "Жовква" на етапі створення та початку функціонування СЕЗ

лених міністерств і відомств, обласної держадміністрації і інших контролюючих органів.

Розподіл функцій між Правлінням, Спостережною Радою та Дирекцією Консорціуму здійснюється відповідно до Статуту відкритого акціонерного товариства.

В дисертації наводяться методичні рекомендації щодо функціонування СЕЗ, її органів управління, система фінансових потоків і соціально-економічні наслідки створення СЕЗ "Жовква".

3. Висновки

3.1. Вхідження України у європейську систему господарювання вимагає вивчення і узагальнення шляхів і методів світових інтеграційних процесів, серед яких важлива роль відводиться регіональній інтеграції. Співробітництво регіонів може стати тим важелем, який вже найближчим часом може допомогти покращенню економічної ситуації в Україні.

3.2. Найбільше міжрегіональна співпраця отримала розвиток у прикордонних районах, де визначалася категоріями "прикордонне", "транскордонне" співробітництво. Різноманітність проблем і потенційних можливостей розвитку по обидві сторони кордону на просторах Європи призводить до того, що транскордонне співробітництво стає неминучим, бо служить втіленню в життя принципів міжнародного права в чітко визначеному регіональному аспекті.

Формування регіональної зовнішньоекономічної політики, насамперед, для прикордонних територій, потребує вивчення та розробки теоретико-методичних засад обґрунтування практичних шляхів розгортання більш активної участі регіонів в зовнішньоекономічній політиці держави, розширення їх повноважень в організації та розвитку цієї діяльності, що дасть можливість ефективніше використовувати ресурси територій і в цілому сприятиме підвищенню рівня соціально-економічного життя населення.

3.3. Необхідно краще координувати роботу і інтенсифікувати співпрацю європейських, регіональних та місцевих структур, щоб розв'язати проблеми прикордонних регіонів. Для цього є доцільним:

- впровадження через національні парламенти і владу в загальнопоширену політичну практику постанов, прийнятих на європейському рівні;
- вклад всіма владами на європейського та національного рівня внеску у розв'язання прикордонних проблем і приймання з цією метою відповідних постанов;
- рішуче представлення ідей, що виникли на локальному та регіональному рівнях на Європейських форумах;
- створення можливостей їх безпосереднього представлення в рамках структур Ради Європи та Європейського Союзу;
- підписання на міжнародному рівні необхідних умов, що регулюють публічноправові основи транскордонної співпраці у регіональному та відносно локальному просторі.

У транскордонному співробітництві неминучим є також застосування принципів субсидіювання і партнерства одночасно на європейському, національному та місцевому рівнях.

3.4. Інтегруючись в європейський простір, Україна повинна представити про себе інформацію у вигляді і у формі відомій у Європі та співставиму з відповідною інформацією інших регіонів.

Об'єктивна економічна реальність і правила функціонування ЄС передбачають складний і тривалий процес повного інтегрування нових членів у Співтовариство. Інтегрування передбачає готовність до регіоналізації, а після того і глобалізації національної макроекономічної політики - грошової, фіскальної, прибуткової і зовнішньоекономічної.

3.5. Вихід регіонів на зовнішній ринок вимагає крім відповідної законодавчої бази, передачі частини повноважень з центру на місцевий рівень, наявності підготовлених кадрів, функціонування ефективного організаційно-фінансового механізму здійснення міжрегіональної співпраці в інтересах країни і регіонів.

Виходячи з того, яке значення регіональній співпраці надається в Європі, які можливості є в цій сфері, нашій державі необхідно переглянути своє ставлення до цього аспекту регіональної політики.

Відсутність законодавчо-нормативної бази щодо створення міжнародних спільних угруповань прикордонних територій, децентралізації повноважень місцевим органам управління по веденню господарської діяльності та інші моменти не дозволяють повноцінно використати геополітичний ресурс прикордонних регіонів.

3.6. Діяльність всіх транскордонних формувань поки що зводиться до взаємного обміну інформацією і підготовки кадрів, реалізації невеликих проєктів. При всій важливості реалізації цих напрямків співпраці, необхідно було б створити умови для залучення і акумуляції капіталів на виконання великих інвестиційних транскордонних проєктів, насамперед, для розбудови комунаційної інфраструктури.

Можливим механізмом створення таких умов, на наш погляд, є формування спеціальних економічних зон для вирішення тих чи інших проблем. СЕЗ-це механізм реалізації державної регіональної політики, який за допомогою формування спеціального режиму дозволяє вирішувати конкретні проблеми економічного розвитку того чи іншого регіону в означених сферах діяльності.

3.7. Світовий досвід створення зон та національна законодавча база дозволяють виділити наступні етапи формування конкретної СЕЗ.

I. Доінвестиційний період. Вибір мети і місця створення зони.

II. Розробка програми формування конкретної СЕЗ і створення робочої групи.

III. Визначення суб'єктів в т.ч. новостворених, що будуть діяти в зоні і на які буде розповсюджуватися пільговий режим функціонування.

IV. Визначення факторів привабливості зон для вітчизняних та зарубіжних інвесторів.

V. Доступ до місцевих ресурсів.

VI. Визначення фінансового, економічного та валютного режиму конкретної СЕЗ.

VII. Розробка пакету документів конкретної зони.

VIII. Прийняття рішення місцевими органами влади про створення СЕЗ та подання документів у вищестоячі інстанції.

IX. Організація рекламно-пропагандистської кампанії

X. Організація підготовки та перепідготовки кадрів для роботи в зоні.

3.8. Розробка основних положень СЕЗ "Жовква" підтвердили доцільність створення комплексних зон, які поєднують у собі особливості експортної, зовнішньоторгівельної, рекреаційно-туристичної, науково-виробничої та безмитної зон, розташованих в межах адміністративного району.

Основні положення дисертації відображені в таких публікаціях:

1. **Герич В.П.** Спеціальні економічні зони як фактор підвищення ролі регіонів. // Проблеми регіональної політики: Зб. наук. пр. - Львів, Ін-т рег. досл. НАН України, 1995, с.-38-42.

2. **Герич В.П., Буричко З.О.** Обґрунтування доцільності створення спеціальної економічної зони в Жовківському районі Львівської області. // Проблеми транскордонного співробітництва: Зб. наук. пр. - Львів, Ін-т рег. досл. НАН України, 1995, с.-82-85.

Особистий внесок автора: передумови створення СЕЗ.

3. **Беленький П.Ю, Мікула Н.А., Герич В.П.** Підвищення соціально-економічного рівня господарської системи прикордонного району шляхом формування комплексної економічної зони. // Препр. наук. доп. - Львів, Ін-т рег. досл. НАН України, 1996р. , 3 др. арк.

Особистий внесок автора: методичні засади формування СЕЗ.

4. **Герич В.П., Буричко З.О.** Організаційно-фінансовий механізм створення ВЕЗ у Жовківському районі. // Соціально-економічні проблеми управління розвитком регіону в умовах трансформації економіки (ч.II): Зб. наук. пр. - Львів, Ін-т рег. досл. НАН України, 1994, с.-175-181.

Особистий внесок автора: оргструктури, фінансові потоки ВЕЗ.

5. **Герич В.П.** Основні шляхи виходу з кризи економіки прикордонного району. // Соціально-економічні та екологічні проблеми розвитку адміністративних районів: наук. доп. міжн.-практ. конф.- Львів, Ін-т рег. досл. НАН України, 1997,-ч.I : с.-247-248.

6. **Беленький П.Ю, Мікула Н.А., Герич В.П.** Транскордонне співробітництво: проблеми і перспективи. // Препр. наук. доп. - Львів, Ін-т рег. досл. НАН України, 1996р., 3 др. арк.

Особистий внесок автора: методичні засади формування зовнішньоекономічної політики прикордонних районів.

Аннотация

Герич В.П. "Хозяйственный комплекс приграничного района в условиях межрегиональной интеграции."

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.10.02. - Территориальные системы и комплексы. Институт региональных исследований Национальной Академии Наук Украины, Львов, 1997.

Диссертация содержит исследования методических основ межрегионального сотрудничества, мировой опыт его организации и влияние на экономику приграничного района. Анализируется состояние и результативность трансграничного сотрудничества в Украине. Определены пути повышения социально-экономического уровня хозяйственной системы приграничного района на основе создания специальной экономической зоны.

Annotation

Gerich V.P. "Economic Complex of a Frontier Region in the Conditions of Interregional Integretion".

Dissertational at the degree of Candidate of Economics on speciality 08.10.02 - Territorial System and Complexes. Institute of regional Researches of National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv, 1997

The dissertation deals with the methodical foundations of interregional cooperation, world experience of its organization and influence on the economy of a frontier region. The State and outcome of transborders cooperation in the Ukraine has been analyzed by the author.

He difines how to raise the Social and economic level of a frontier region by making a special economic zone.

Ключові слова: прикордонний район, міжрегіональна, транскордонна співпраця, господарський комплекс, спеціальна економічна зона.

435609

AB 37.412
AB 37.412

Підписано до друку 23.04.1996 р. Формат паперу 60x84 1/16.
Ум. друк. арк. 1,0. Зам. № 156. Тираж 100 прим.

Надруковано НВФ "Українські технології",
м.Львів-58, вул.700-річчя Львова, 67, тел.52-20-49, 52-03-61.